

ZÁKAZ ALKOHOLU NA VEREJNÝCH ŠPORTOVÝCH PODUJATIACH?

MICHAL HUTTA

Právnická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, Slovenská
republika

Abstract in original language

V poslednom období v dôsledku konkrétnych prejavov diváckeho násillia na niektorých vrcholových športových podujatiach silnejú hlasy časti verejnosti po legislatívnej zmene, ktorá by predaj a požívanie alkoholu na týchto podujatiach zakázala. Cieľom príspevku je túto problematiku bližšie ozrejmiť a na základe toho ponúknuť jej legislatívne riešenie.

Key words in original language

Alkohol, zákaz, verejné športové podujatia

Abstract

Recently, due to particular manifestations of spectator violence at some of the top sport events, voices of public swell after legislative change that would prohibit sale and consumption of alcohol at these events . The article aims to further clarify this issue and on this basis, to offer a legislative solution.

Key words

Alcohol, prohibition, public sport events

ÚVOD

Jedným z pretrvávajúcich spoločenských problémov v Slovenskej republike zostáva problematika zabezpečovania bezpečnosti a verejného poriadku v súvislosti s organizovanými vrcholovými verejnými športovými podujatiami. Aj po prijatí zákona č. 479/2008 Z.z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý rieši problematiku organizovania verejných športových podujatí komplexne sa vzhľadom na pretrvávajúce prejavy diváckeho násillia na niektorých podujatiach stále hľadajú cesty ako zvýšiť bezpečnosť týchto podujatí a uvedenú právnu úpravu v tomto smere zlepšiť.

Najmä v dôsledku zjednodušeného pohľadu pri sprostredkovaní informácií z verejných športových podujatí zo strany niektorých médií sa čoraz častejšie možno v širokej verejnosti stretnúť s názorom, že kľúčovú úlohu pri diváckom násillí zohráva nadmerná konzumácia alkoholických

nápojov účastníkmi podujatia. Preto sa čoraz intenzívnejšie ozývajú hlasy nielen laickej verejnosti volajúce po zmene súčasnej právnej úpravy, ktorá by predaj, podávanie a požívanie alkoholu v priestoroch verejných športových podujatí a v ich blízkom okolí, zakázala.

1. SÚČASNÝ PRÁVNY STAV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V súčasnosti účinná právna úprava neobsahuje právnu normu, ktorá by predaj, podávanie a požívanie alkoholických nápojov na verejných športových podujatiach generálne zakazovala. Napriek tomu umožňuje za splnenia zákonom ustanovených podmienok takýto zákaz na konkrétnom verejnom športovom podujatí dosiahnúť. Takáto právna úprava je obsiahnutá v dvoch zákonoch.

Prvým z nich je zákon č. 219/1996 Z.z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb. Tento zákon možno charakterizovať ako všeobecnú právnu úpravu vydávania zákazu predávania, podávania a používania alkoholických nápojov, ktorá sa vzťahuje nielen na verejné športové podujatia. Druhým zákonom je už zmienený zákon č. 479/2008 Z.z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v tejto otázke ukladá len osobitné povinnosti organizátorom verejných športových podujatí a obciam a povinnosti a zákazy účastníkom týchto podujatí. Tým predstavuje v tomto smere osobitnú právnu úpravu, ktorá presnejšie vymedzuje právnu reguláciu v tejto oblasti.

Oprávneným vydať zákaz predaja, podávania alebo požívania alkoholických nápojov na verejnom športovom podujatí je obec, v ktorej územnom obvode sa má podujatie konať. Právna úprava rozlišuje v zásade dva prípady, kedy k vydaniu zákazu dochádza. V prvom prípade obec môže takýto zákaz vydať na základe vlastnej úvahy a v druhom prípade jej za splnenia určitých podmienok ex lege vzniká povinnosť vydať tento zákaz. V oboch prípadoch obec vydáva zákaz na základe zákona č. 219/1996 Z.z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb.

Prvý prípad má vo svojej podstate základ v samosprávnych úlohách obce, v rámci ktorých jednou z nich je zabezpečovať verejný poriadok na svojom území.¹ Túto povinnosť je obec povinná plniť nepretržite a na tento účel je oprávnená prijímať zákonom aprobované opatrenia. Jedným z týchto opatrení je práve zakázať predaj, podávanie a požívanie alkoholických

---

¹ Podľa § 4 ods. 3 písm. n) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov „Obec pri výkone samosprávy najmä zabezpečuje verejný poriadok v obci; nariadením môže ustanoviť činnosti, ktorých vykonávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo na určitom mieste.“

nápojov. V tomto prípade zákon vytvára obci priestor na správnu úvahu, či k takémuto rozhodnutiu pristúpi, alebo nie. Obec musí v konkrétnom prípade sama posúdiť vplyv požívania alkoholických nápojov na bezpečnosť verejného športového podujatia z pohľadu jej záujmov a plnenia zákonom uložených povinností v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti.

Druhý prípad upravuje osobitná právna úprava obsiahnutá v zákone č. 479/2008 Z.z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá už obci neumožňuje použiť správnu úvahu a obligatórne jej prikazuje zakázať predaj, podávanie a požívanie alkoholických nápojov. Táto situácia vzniká vtedy, ak ju o vydanie zákazu požiada samotný organizátor verejného športového podujatia alebo Policajný zbor. Žiadosťou jedného z týchto dvoch subjektov vzniká obci zákonná povinnosť vydať tento zákaz. Ak tak obec neurobí, obvodný úrad je povinný za takto porušenie právnu povinnosť obce voči nej vyvodiť administratívnoprávnu zodpovednosť a uložiť jej za takto spáchaný správny delikt pokutu až do 3 319,39 eur.

Zákaz predaja, podávania a požívania alkoholických nápojov z teritoriálneho hľadiska môže obec vydať s územnou platnosťou pre celé svoje územie alebo len pre určitú časť svojho územia. Zákaz obce sa teda nemusí vzťahovať výlučne len na priestor, v ktorom sa verejné športové podujatie má konať, ale na všetky verejne prístupné miesta nachádzajúce sa na území obce, vrátane zariadení spoločného stravovania, predajní potravín a iných verejne prístupných miest a zariadení, v ktorých sa obvykle predávajú, požívajú alebo podávajú alkoholické nápoje.

Z časového hľadiska je obec oprávnená tento zákaz vydať pre určité dni, alebo len pre určité hodiny konkrétneho dňa. V tomto smere zákon teda ponecháva na úvahu obce, v akom rozsahu z teritoriálneho a časového hľadiska vydá zákaz. Platí to vždy bez ohľadu na to, či obec vydala zákaz na základe vlastnej úvahy, alebo ho vydala na základe žiadosti organizátora alebo Policajného zboru, pričom v tomto druhom prípade s tým rozdielom, že takýto zákaz sa z hľadiska teritoriálneho musí vzťahovať minimálne na priestor, v ktorom sa verejné športové podujatie má konať a z hľadiska časového na obdobie, počas ktorého sa bude podujatie konať. To znamená minimálne od momentu vstupu prvého účastníka do priestorov podujatia až do opustenia tohto priestoru posledným účastníkom. Pri rozhodovaní o zákaze by obec mala predovšetkým z teritoriálneho hľadiska vždy starostlivo uvážiť konkrétne okolnosti prípadu a všetky možné dôsledky vydaného zákazu, aby svojím zákazom neprimerane nezasahovala do práv a oprávnených záujmov nezúčastnenej časti obyvateľstva obce a podnikateľov obci, ktorých prevádzky predávajú alebo podávajú alkoholické nápoje. V tomto smere praktické skúsenosti preukázali, že zákaz alkoholu mimo priestorov verejných športových podujatí mal nepatrný vplyv na požívanie alkoholu účastníkmi podujatia, ktorí toto

opatrenie obce obchádzali tým, že pred a po podujatí požívali alkoholické nápoje buď v súkromí, alebo mimo vymedzeného územia, na ktorom platil zákaz.

2. ZAKÁZAŤ ALEBO NEZAKÁZAŤ ALKOHOĽ NA VEREJNÝCH ŠPORTOVÝCH PODUJATIACH?

Úvahy o zákaze alkoholu na verejných športových podujatiach v Slovenskej republike sa v spoločnosti dostávajú do popredia o to viac, že v súčasnosti existujú štáty, ktorým sa v poslednom období významným spôsobom podarilo eliminovať divácke násilie na týchto podujatiach a vo svojom právnom poriadku k takémuto opatreniu pristúpili. Typickým príkladom je Anglicko a Wales, ktorých divácke násilie v dôsledku vrcholových futbalových podujatí v minulosti postihlo najviac. Rovnako pristúpili k takémuto opatreniu aj niektoré medzinárodné a európske športové združenia, ktoré predaj a požívanie alkoholických nápojov na verejných športových podujatiach organizovaných v rámci nimi riadených športových súťaží zakazujú. Typickým príkladom v súčasnosti sú Federácia medzinárodných futbalových asociácií (FIFA) a Únia európskych futbalových asociácií (UEFA).

Dôvody takéhoto prístupu odôvodňujú svojimi empirickými skúsenosťami, najmä v dôsledku futbalových vrcholových podujatí, kde práve v týchto krajinách a v súťažiach v organizačnej pôsobnosti týchto nadnárodných športových združení došlo k hromadnému narušovaniu verejného poriadku účastníkmi, z ktorých niektorí boli pod vplyvom alkoholu. Problematikou zákazu alkoholických nápojov na športových podujatiach sa už dlhšiu dobu zaoberajú aj orgány Európskej únie, ktoré uvažujú nad prijatím legislatívneho riešenia, ktoré by zakázalo alkoholické nápoje na verejných športových podujatiach organizovaných v členských štátoch Európskej únie.

Odhliadnúc od toho, rozhodnutie o zákaze alkoholických nápojoch na všetkých verejných športových podujatiach alebo na všetkých športových podujatiach len určitého druhu by malo vždy zohľadňovať všetky s tým súvisiace aspekty, a to nielen právne, ale najmä sociologické, psychologické, ekonomické, ako aj dlhodobé zaužívané tradície, ktoré sa spájajú s verejnými športovými podujatiami.

V rovine sociologickej bolo v poslednom období poprednými sociológmi z Európy a Spojených štátov amerických uskutočnených množstvo rozsiahlych sociologických výskumov zameraných práve na úlohu alkoholu vo väzbe na divácke násilie na verejných športových podujatiach. Tieto výskumy poukázali na skutočnosť, že skúmanú problematiku nie je možné riešiť bez toho, aby sa zohľadnili všetky okolnosti najmä bez zohľadnenia národných rozdielov, a to nielen v spotrebe alkoholu, ale najmä z pohľadu jeho účinkov na skupiny účastníkov športových podujatí. Práve v tomto smere sa celý rad

sociologických výskumov zameran, pričom zohľadňovali aj psychologické aspekty skúmanej problematiky. Zo zaujímavých záverov, ktoré tieto výskumy priniesli možno spomenúť, že na niektoré skupiny futbalových fanúšikov nemalo vplyv požívanie alkoholu, ktoré by u nich vyvolalo zmenu správania smerujúcu k prejavom diváckeho násillia. Napríklad pri dánskych futbalových fanúšikoch bolo preukázané, že napriek tomu, že sa častokrát dopúšťajú nadmernej konzumácie alkoholu na vrcholových futbalových podujatiach, z ich strany k negatívnym prejavom spočívajúcim v porušovaní verejného poriadku na týchto podujatiach dochádza veľmi zriedkavo. Naopak v dôsledku nadmernej konzumácie alkoholu majú dobrú náladu a vytvára sa medzi nimi väčšia pozitívna súdržnosť. Iné výskumy najmä v Spojených štátoch amerických zasa poukázali na skutočnosť, že obmedzenie dostupnosti alkoholu v niektorých okamihoch často viedlo k tzv. kompenzačnému požívaniu alkoholu na vyššej úrovni v časovej relácii bezprostredne pred a po obmedzení požívania alkoholu, čo malo za následok častejší výskyt opitosti a otravy alkoholom. Ďalšie výskumy poukázali zasa na fakt, že zákaz alkoholu v niektorých prípadoch nemal väčší vplyv na správanie problémových účastníkov tzv. chuligánskych skupín a z ich strany napriek tomu došlo k nebezpečným prejavom diváckeho násillia.² Z uvedeného vyplýva, že závery viacerých sociologických výskumov poukázali na skutočnosť, že význam alkoholu v diváckom násillii sa preceňuje a nie je jednou z jeho hlavných príčin a jeho zákaz má len malý vplyv na divácke násillie. Naopak v niektorých prípadoch môže byť kontraproduktívny.³ Skutočné príčiny, ktoré vedú jednotlivca k diváckemu násilliu sú rôznorodé a nemajú u všetkých, ktorých sa diváckeho násillia dopúšťajú rovnaký základ.

V ekonomickej rovine prípadný zákaz alkoholu na verejných športových podujatiach by mohol mať zásadne negatívny dosah na financovanie športu, ktorého financovanie je dlhodobo poddimenzované. Práve výrobcovia a predajcovia alkoholických nápojov, najmä z odvetvia pivovarníctva na základe cieľovej skupiny svojich zákazníkov, ako aj v dôsledku dlhodobo zachovávaných tradícií na niektorých verejných športových podujatiach, sú najväčšími sponzormi organizátorov športových podujatí. Zákaz predaja a požívania alkoholu na verejných športových podujatiach by nepochybne zmenil ich správanie v otázke sponzorovania športu a ich pozornosť v zadávaní reklamy by bola sústredená do iných

---

² Uvedený záver potvrdili aj posledné praktické skúsenosti v Slovenskej republike. Napríklad zápas futbalovej Európskej ligy (UEFA) z augusta 2010 v Bratislave medzi športovými klubmi Slovan Bratislava a VfB Stuttgart bol prerušený v dôsledku diváckeho násillia, ku ktorému došlo napriek tomu, že nebol dostupný alkohol na tomto podujatí. <http://www.webnoviny.sk/sport/zapas-slovan---stuttgart-prerusili-pre/203728-clanok.html>

³ Viac Marsh, P., Fox, K., Carnibella, G., McCann, J., March, J.: *Football Violence in Europe*, 1996, The Amsterdam Group.

oblastí spoločenského života. Takýto výpadok finančných prostriedkov by sa negatívnym spôsobom dotkol aj podpory rozvoja športovej mládeže.

Rovnako treba brať do úvahy súčasné okolnosti Slovenskej republiky a porovnať ich s okolnosťami, ktoré viedli niektoré štáty, resp. nadnárodné športové združenia k zákazu alkoholických nápojov na športových podujatiach. To znamená, či dostatočne odôvodňujú nevyhnutnosť prijatia takéhoto razantného opatrenia, ktoré môže mať významný vplyv na šport, najmä na jeho financovanie. Situácia najmä v osemdesiatich rokoch dvadsiateho storočia v Anglicku, ktorá viedla k zákazu alkoholických nápojov na športových podujatiach bola úplne odlišná od situácie, v ktorej sa nachádza Slovenská republika dnes. V tom čase Anglicko malo problémy s niekoľko desiatok tisíc tzv. športových chuligánov, ktorých počet a ich prejavy diváckeho násillia mal prudko stúpajúcu tendenciu, a to dokonca v medzinárodnom rozmere. Slovenská republika sa v tejto situácii nenachádza, počet problémových účastníkov športových podujatí sa pohybuje podľa odhadov okolo dvoch až troch tisíc a početnosť prejavov diváckeho násillia je z ich strany neporovnateľne menšia. Takáto situácia umožňuje eliminovať tieto skupiny bez toho, aby bolo potrebné zakázať alkohol na verejných športových podujatiach so všetkými súvisiacimi dôsledkami.

ZÁVER

Právna úprava sa v praxi preukáže za kvalitnú a legislatívne stabilnú vtedy, keď pri jej koncipovaní zákonodarca zohľadnil viaceré aspekty súvisiace s problematikou, ktorá je predmetom jej právnej regulácie. V uvedenom zmysle a na základe načrtnutých rovin, zákaz alkoholu na verejných športových podujatiach predstavuje opatrenie, ktorého účinky z pohľadu zvýšenia bezpečnosti verejných športových podujatí sú minimálne a jeho dôsledky pre organizovanie športových podujatí vo viacerých rovinách významne negatívne. Súčasná právna úprava v tejto otázke je v Slovenskej republike preto dostatočná a žiadnym spôsobom neodporuje medzinárodným záväzkom Slovenskej republiky a ani európskej legislatíve. Nie je v rozpore ani z Európskym dohovorom Rady Európy o násillí a neviazanosti divákov počas športových stretnutí, a najmä na futbalových zápasoch, ktorý predstavuje základný európsky dokument riešiaci problematiku diváckeho násillia na športových podujatiach a ktorý sa stal pre Slovenskú republiku záväzným 1. júla 1993. Tento dokument nezaväzuje štáty k prijatiu takéhoto opatrenia.

Budúce smerovanie právnej úpravy by sa nemalo obmedziť na prijímanie opatrení, ktoré príčiny negatívnych prejavov na športových podujatiach neodstraňujú a neodôvodnene postihujú aj majoritu účastníkov, ktorá dodržiava pravidlá správania. Pozornosť musí byť sústredená predovšetkým k prijatiu opatrení, ktoré prinútiť k väčšej zodpovednosti

organizátorov za bezpečnosť podujatí a k zvýšeniu nárokov na infraštruktúru priestorov športových podujatí, ktoré umožnia dôslednejšie vyvodzovanie právnej zodpovednosti voči účastníkom, ktorí sa dopúšťajú protiprávneho konania.

Literature:

- Marsh, P., Fox, K., Carnibella, G., McCann, J., March, J.: Football Violence in Europe, 1996, The Amsterdam Group, dostupné na www.redwhite.ru/fans/books/hoods/fv2.doc
- Európsky dohovor o násilí a neviazanosti divákov počas športových podujatí, a najmä na futbalových zápasoch z 1.novembra 1985
- Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 219/1996 Z.z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 479/2008 Z.z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Contact – email

Michal.hutta@flaw.uniba.sk